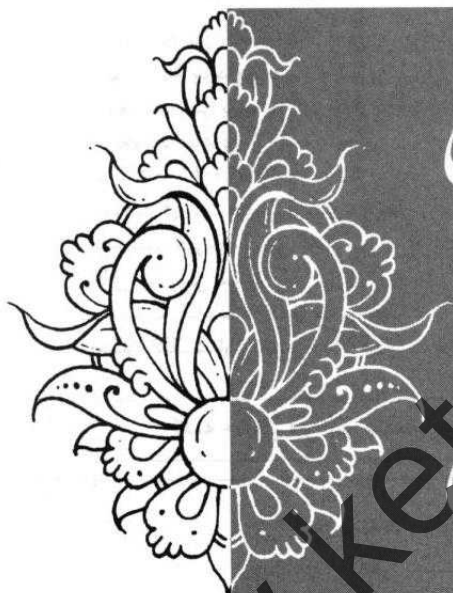

ب.الحسن

خسرو شیرین سی و مجنون

نظامی گنجہای
نگارنده: رضا عدل

نشر چهار دفت

خسرو و شیرین و لیلی و مجنون

سرشناسه: عدل، رضا، ۱۳۳۱-
عنوان و نام پدیدآور: خسرو و شیرین و لیلی و مجنون
مشخصات نشر: بیرجند: نشر چهار درخت، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری: ۱۴۲ ص.: مصور.
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۵۲۱-۴۱-۰
وضعیت فهرست نویسی: فیبای مختصر
یادداشت: فهرست نویسی کامل این اثر در نشانی: <http://opac.nlai.ir>
قابل دسترسی است.
یادداشت: کتاب نامه به صورت زیرنویس.
شماره کتاب شناسی ملی: ۳۸۶۹۱۰۲

کلیه حقوق این اثر متعلق به مؤلف می باشد.

نویسنده: رضا عدل
ناشر: نشر چهار درخت
محل نشر: بیرجند
چاپ اول: ۱۳۹۴
شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه
چاپ و صحافی: واصف
امور فنی، طرح جلد و نگارگری: علی کاظمی
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۵۲۱-۴۱-۰
قیمت: ۱۲۰۰۰۰ ریال

بیرجند - خیابان معلم - بین معلم ۴۴ و خیابان ۱۵ خرداد
انتشارات چهار درخت
تلفن: ۰۳۲۴۳۳۲۸۶ - ۵۶ همراه: ۰۹۱۵ ۵۶۱ ۷۱۵۵
www.4derakht.ir

نشر چهار درخت

فهرست مطالب

۱	مقدمه
۳	خسرو و شیرین
۵	آغاز داستان خسرو و شیرین
۷	حکایت کردن شاپور از شیرین و شبدیز
۸	نمودن شاپور، صورت خسرو را بار نخست
۹	نمودن شاپور صورت خسرو را بار دوم
۹	نمودن شاپور صورت خسرو را بار سوم
۱۳	دیدن خسرو، شیرین را در چشمه سار
۱۶	رسیدن شیرین به قصر خسرو در مداین
۱۶	ترتیب کردن کوشک برای شیرین
۱۷	رسیدن خسرو به ارمن، نزد مهین بانو
۱۸	مجلس بزم خسرو و باز آمدن شاپور
۱۹	رفتن شاپور دیگر بار به طلب شیرین
۲۰	آگاهی خسرو از مرگ پدر
۲۰	باز آوردن شاپور، شیرین را به پیش مهین بانو
۲۱	گریختن خسرو از بهرام چوبین
۲۱	به هم رسیدن خسرو و شیرین در شکارگاه
۲۲	اندرز و سوگند مهین بانو شیرین را
۲۳	صفت بهار و عیش خسرو و شیرین
۲۴	افسانه گفتن خسرو و شیرین و شاپور و دختران
۲۴	افسانه سرایی ده دختر
۲۶	مراد طلبیدن خسرو از شیرین و مانع شدن او
۲۸	به خشم رفتن خسرو از پیش شیرین و رفتن به روم و پیوند با مریم
۲۹	جنگ خسرو با بهرام و گریختن بهرام
۳۰	بر تخت نشستن خسرو در مداین بار دوم

- ۳۱ نالیدن شیرین در جدایی خسرو
۳۲ وصیت کردن مهین بانو شیرین را
۳۲ نشستن شیرین به پادشاهی بر جای مهین بانو
۳۳ آگاهی خسرو از مرگ بهرام چوبین
۳۴ بزم آرایی خسرو
۳۴ سی لحن باربد
۳۴ شفاعت کردن خسرو پیش مریم از شیرین
۳۵ فرستادن خسرو شاپور را به طلب شیرین
۳۷ آغاز عشق فرهاد
۳۸ زاری کردن فرهاد از عشق شیرین
۳۹ آگاهی یافتن خسرو از عشق فرهاد
۴۰ رأی زدن خسرو در کار فرهاد
۴۰ مناظره خسرو و فرهاد
۴۲ کوه کندن فرهاد و زاری او
۴۳ رفتن شیرین به کوه بیستون و سقط شدن اسب وی
۴۳ آگاهی خسرو از رفتن شیرین نزد فرهاد و کشتن فرهاد به مکر
۴۵ تعزیت نامه خسرو به شیرین
۴۶ مردن مریم و تعزیت نامه شیرین به خسرو
۴۸ رسیدن نامه شیرین به خسرو
۴۸ صفت داد و دهش خسرو
۴۸ شنیدن خسرو اوصاف شکر اصفهانی را
۵۱ تنها ماندن شیرین و زاری کردن وی
۵۲ رفتن خسرو به سوی قصر شیرین به بهانه شکار
۵۴ دیدن خسرو، شیرین را و سخن گفتن با شیرین
۵۴ پاسخ دادن شیرین به خسرو
۵۶ پاسخ دادن خسرو به شیرین
۵۷ پاسخ دادن شیرین خسرو را
۵۸ پاسخ دادن خسرو شیرین را
۵۹ پاسخ دادن شیرین به خسرو
۶۰ پاسخ دادن خسرو به شیرین

- ۶۱ پاسخ دادن شیرن خسرو را
۶۲ پاسخ خسرو شیرین را
۶۲ پاسخ دادن شیرن خسرو را
۶۳ بازگشتن خسرو از قصر شیرین
۶۵ پشیمان شدن شیرین از رفتن خسرو
۶۷ غزل گفتن نکیسا از زبان شیرین
۶۸ سرود گفتن باربد از زبان خسرو
۶۸ سرود گفتن نکیسا از زبان شیرین
۶۹ سرود گفتن باربد از زبان خسرو
۷۰ سرود گفتن نکیسا از زبان شیرین
۷۰ غزل گفتن باربد از زبان خسرو
۷۱ سرود گفتن نکیسا از زبان شیرین
۷۲ سرود گفتن باربد از زبان خسرو
۷۳ بیرون آمدن شیرین از حرکام
۷۴ آوردن خسرو، شیرین را از قصه به مداین
۷۵ زفاف خسرو و شیرین
۷۸ اندرز شیرین خسرو را
۷۸ صفت شیرویه و سرانجام خسرو
۷۹ کشته شدن خسرو به دست شیرویه
۸۱ جان دادن شیرین در دخمه خسرو

لیلی و مجنون

- ۸۵ آغاز داستان لیلی و مجنون
۸۷ عاشق شدن لیلی و مجنون به یکدیگر
۸۸ در صفت عشق مجنون
۹۰ رفتن پدر مجنون به خواستگاری لیلی
۹۱ زاری کردن مجنون در عشق لیلی
۹۲ بردن پدر مجنون را به خانه کعبه
۹۵ پند دادن پدر، مجنون را
۹۶ در احوال لیلی

۱۰۰	خواستگاری ابن سلام لیلی را
۱۰۱	رسیدن نوفل به مجنون
۱۰۵	عتاب کردن مجنون با نوفل
۱۰۵	مصاف کردن نوفل بار دوم
۱۰۷	رهانیدن مجنون آهوان را
۱۰۹	سخن گفتن مجنون با زاغ
۱۱۰	بردن پیرزن مجنون را در خرگاه لیلی
۱۱۲	دادن پدر، لیلی را به ابن سلام
۱۱۴	آگاهی مجنون از شوهر کردن لیلی
۱۱۷	رفتن پدر مجنون به دیدار فرزند
۱۱۸	وداع کردن پدر مجنون را
۱۱۹	آگاهی مجنون از مرگ پدر
۱۲۰	انس مجنون با وحوش و درندگان
۱۲۱	نیایش کردن مجنون به درگاه خداوند
۱۲۲	رسیدن نامه لیلی به مجنون
۱۲۵	نامه مجنون در پاسخ به نامه لیلی
۱۲۷	آمدن سلیم عامری خال مجنون به دیدن او
۱۲۸	دیدن مادر مجنون را
۱۲۹	آگاهی مجنون از وفات مادر
۱۳۰	خواندن لیلی مجنون را
۱۳۲	غزل خواندن مجنون نزد لیلی
۱۳۳	آشنا شدن سلام بغدادی با مجنون
۱۳۶	وفات یافتن ابن سلام، شوهر لیلی
۱۳۷	صفت رسیدن خزان و درگذشت لیلی
۱۳۹	آگاهی مجنون از مرگ لیلی
۱۴۱	وفات مجنون بر روضه لیلی

مقدمه

منظومه خسرو و شیرین حکیم عارف و گران قدر، نظامی گنجوی را که مرور می کنید ابتدا این طور برداشت می شود که سراینده، قصه‌ای از عشق دو دلدادۀ را در مقطعی خاص از زمانی دور، به تصویر کشیده که کاری جز ابراز عشق و خوش گذرانی نداشته‌اند، لکن با کمی ژرف‌نگری در آن دریافت می شود که شاعر، قصه‌ای از عشق دو عاشق پاکبخته را به نظم کشیده که به لحاظ اسطوره بودن، داستان زندگی آنان، هم در زمانی که به آن تعلق داشته‌اند و هم در زمان‌های بعد تاکنون جایگاه خود را در قلب و روح مردم باز کرده و اگر اغراق نباشد در کمتر خانه‌ای است که منظومه خسرو و شیرین یافت نشود.

قصه خسرو و شیرین در عین آن که خواسته‌های نفسانی دو عاشق را به تصویر کشیده، پر است از حکمت و مضامین روحانی و عارفانه، گویی شاعر در مقطع زمانی که در آن می زیسته، بر نحوه حکمرانی حکام و سلاطین زمان خود، انتقاداتی داشته که به لحاظ شرایط خاص زمانی و انتقادناپذیر بودن آنان، قادر به بیان صریح نظرات خود نبوده و به همین منظور تلاش نموده براساس تخیلات و انباشته‌های ذهنی خویش و با استعانت از مضمون قصه‌ای که سینه به سینه در طول ازمنه گذشته، نقل مجالس بوده منظور خود را در قالب منظومه‌های دلپذیر در معرض دید و قضاوت مخاطبان قرار دهد، به نحوی که با اندک تعمق و تأمل در ظاهر عبارات و ابیات منظومه، مخاطب به سادگی متوجه می شود که سراینده با ظرافتی خاص و استادی تمام توانسته

است در جریان نقل قصه‌هایی از این دست، با قلمی شیوا و دلنشین، حقایق و جنبه‌های باطنی و اصول و روش‌های صحیح رفتاری را در ضمن روایاتی عاشقانه به مخاطبین القا نماید.

ممکن است مخاطب با مرور قصه خسرو و شیرین، این‌طور تصور نماید که آن‌چه نظامی گنجوی به نظم کشیده، عین واقعیت داستان زندگی خسرو پرویز، شاهنشاه ساسانی بوده، لکن با توجه به این‌که حیات و ممات خسرو پرویز تقریباً هم‌زمان با حیات و ممات رسول مکرّم اسلام بوده است و حکیم نظامی گنجوی نیز در اوایل قرن هفتم هجری چشم از جهان فرو بسته (قریب ششصد سال پس از مرگ خسرو پرویز)، می‌توان نتیجه‌گیری کرد که شاعر با توجه به کلیات حوادث تاریخی حاکم بر زمانی که خسرو پرویز در آن می‌زیسته، منظومه خسرو و شیرین را بر اساس تصورات و تخیلات ذهنی خویش به‌نوعی که مقبول طبع مخاطبین قرار گیرد، به نظم کشیده است و همان‌طور که ملاحظه می‌شود، به‌خوبی از عهده این مهم برآمده است.

سعی اینجانب در نقل داستان، بر این امر متمرکز گردیده که با برداشت معانی ابیات منظومه، به تحریر قصه‌ای اهتمام نمائیم که فهم آن برای عموم مردم سهل و آسان‌تر نماید، ضمن آن‌که در جریان نقل داستان، ابیاتی از منظومه عیناً به‌عنوان شاهد مثال آورده شده است. با آرزوی این‌که این تلاش ناچیز مقبول و مورد طبع شیفتگان شعر و ادب پارسی قرار گیرد و با سپاس از فرهیخته گرامی آقای علی کاظمی که در تهیه و تدوین این مجموعه مرا یاری نموده‌اند و با تشکر فراوان از همسر م که در طول نگارش این مجموعه مشوق اینجانب بوده است و با آرزوی سلامتی و سرزندگی برای تمامی ادب‌دوستان این مرز و بوم.

در خاتمه عنایت و زحمات سرور عزیز جناب آقای مهدی مرتضوی، مدیر محترم انتشارات چهار درخت را که زحمت چاپ و نشر این مجموعه را متحمل گردیده‌اند، ارج نهاده و به‌روزی و سلامتی ایشان را در اشاعه و اعتلای فرهنگ و ادب پارسی، از درگاه یزدان آرزو مندم.